

Yttrande över - Remiss - Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Sammanfattning

Linköpings kommuns remissvar är avgränsat till de förslag som berör kommuner i betänkandets förslag till den nya lagen om livsmedelsberedskap. Remissvaret innehåller endast de delar som Linköpings kommun motsätter sig. I stort anser Linköpings kommun att betänkandet tydliggör de delar i livsmedelsförsörjningen som betänkandet avser, men att bristande hänsyn tagits till hur och i vilken omfattning kommuner valt att bedriva sin verksamhet, med egna eller upphandlade resurser. Vi vill även belysa principerna i det svenska krishanteringssystemet då vi anser att betänkandet i stora delar inte tar hänsyn till ansvarsprincipen. Delar av förslagen i den nya lagen förflyttar ansvar till kommunerna som idag ligger på annan, ofta extern aktör.

Förslag till lag om livsmedelsberedskap

Kommentar till 2 kap. Kommuners ansvar

1 § Kommunen ska vidta förberedande åtgärder genom att analysera de behov som kan uppstå för befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

Vid analysen ska kommunen

1. särskilt beakta vilka grupper av personer som kan behöva livsmedel i ett tidigt skede, och 2. samverka med andra aktörer om det bedöms nödvändigt.

Regelbundet genomförda behovsanalyser med aktuella data är avgörande för en faktisk beredskap. Med våra erfarenheter av dagens varierande bedömningar och tolkningar mellan olika kommuner i beredskapsarbetet, riskerar detta en felaktig livsmedelsfördelning. Vidare bedöms de föreslagna statliga medlen till kommunerna otillräckliga för att genomföra detta arbete.

De uppgifter som ligger till grund för denna analys utgår dessutom från nationella register såsom Skatteverkets folkbokföring och Statistiska centralbyrån.

Därför föreslås nationellt genomförda analyser som en lösning för att säkerställa enhetlig bedömning och användbara resultat.

Behovsanalys avseende livsmedelsförsörjningen inom kommunens egen verksamhet ingår i kommunens ansvar enligt ansvarsprincipen.

2 § Kommunen ska planera för hur nödvändiga livsmedel kan distribueras i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

I planeringen ska kommunen

1. samverka med andra aktörer som har betydelse för livsmedelsförsörjningen, och

2. analysera på vilket sätt verksamheter inom kommunens ansvarsområden kan bidra till att distributionen av livsmedel kan upprätthållas vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

Linköpings kommun motsätter sig förslaget till lagens skrivning om att en kommun ska ansvara för planering av distribution av nödvändiga livsmedel. Denna skrivning frångår det svenska krishanteringssystemets principer om ansvar, närhet och likhet.

Distribution av livsmedel är ingen kommunal uppgift. Inom kommunens egna verksamheter omhändertas detta av externt upphandlade aktörer. Variationer kan finnas mellan kommuner.

Livsmedelsdistributionen ingår i komplexa internationella och nationella logistikkedjor som består av en mängd aktörer, vilket gör att dessa logistikkedjor står inför stora utmaningar under störda förhållanden. Då även lokala livsmedelsbutiker och transportörer ingår i nationella och internationella logistikkedjor, är vår bedömning att en samverkan på lokal kommunal nivå är orealistisk. Samverkan föreslås därför ske på lägst den högre regionala nivån i krishanteringssystemet, civilområdesnivån (CIVO).

Vi anser att ansvar för planering för distribution ska ligga på de som idag ansvarar för verksamheten och att distributionen ska säkerställas genom kontinuitetshantering och möjlighet till krigsplacering av nyckelfunktioner i logistikkedjan. Försörjningskedjor ska inte ändras vid allvarlig störning, de ska upprätthållas. På samma sätt ansvarar kommuner för sin egen verksamhet och livsmedelsdistributionen till dessa.

Åtgärder vid allvarliga störningar i livsmedelsförsörjningen

3 § Vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen eller en överhängande risk för en sådan störning i kommunen ska kommunen utifrån sina förutsättningar vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla tillgången till nödvändiga livsmedel för befolkningen i kommunen. Kommunen ska samverka med andra aktörer i nödvändig utsträckning.

Vi motsätter oss delvis skrivningen i lagförslaget, då den i vissa avseenden strider mot betänkandets egna slutsatser.

Betänkandet fastslår tydligt att bestämmelserna om kommunens uppgifter inte syftar till att ge kommunerna ansvar för att införskaffa livsmedel till sin befolkning. Det understryks även att den nya lagen inte ger kommunerna rätt att förfoga över livsmedel som av lokala skäl finns tillgängliga i kommunen. Lagen fokuserar istället på att säkerställa en nationell försörjningsförmåga. När det gäller samverkan vidhåller vi vår ståndpunkt att den bör ske på den högre regionala nivån, genom CIVO.

För Linköpings kommun

Kristina Edlund
Kommunstyrelsens ordförande

Kopia till: beredande nämnd